

moj novi minimulti

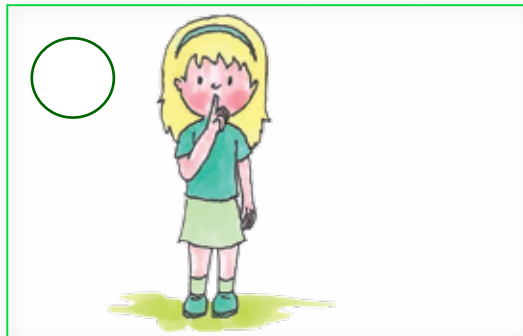

5. juni - Svitski dan okoliša

Biti pažljiv/a u lozi

Kako da se ponašamo, kada hodimo ili se vozimo biciklom kroz lozu? Pogledaj točno ča/što je korektno i poфарбай pravilnom farbom!

Napiši odgovarajuće rečenice u svoju pisanku!

● U lozi ne bludimo živine!

● U lozi ne vičemo, smo tihi!

● U lozi se vozimo po puti!

● U lozi ne bludimo živine!

● U lozi hitimo otpadke u košaru!

● U lozi ne užigamo oganj!

Otpatki po vrsti

Poveži, poфарбай u odgovarajućoj farbi i zapiši pravilne riči!

gulina banane - ostanak jabuke - papir - karton - novine - plastična vrićica
staro rublje - flostar - stare igračke - limena doza - plastična floša - lišće

žuta vrića

papirni otpatki

ostali otpatki

biološki otpatki

Kako dica čuvaju klimu

Zami za svako dite jednu farbu i vozi se do rečenice.
Onda ćeš viditi kako ki na našu prirodu pazi. Kako čuvaš ti klimu?

Ja šparam vodu.

Ja idem piše u školu.

Ja šparam struju.

Ja jim domaće sadje.

_____ špara vodu.	_____ ide piše u školu.
_____ špara struju.	_____ ji domaće sadje.

Moja južina

Zdrava i dugotrajna južina je važna.

Prekriži, što/ča je pravilno i poveži pravilnu rečenicu sa slikom.

Južina je u mojoj dozi.

Južina je u alufoliji.

Kupim svaki dan novu flošu.

Pilo napunim u moju flošu.

Imam sadja ili povrća za južinu.

Imam i čokolad za južinu.

Jim samo sezonalne produkte.

Kupim si jagode u zimi.

Pijem vodu ili sok s vodom.

Pijem slatku limonadu.

Zajedno za Zemlju!

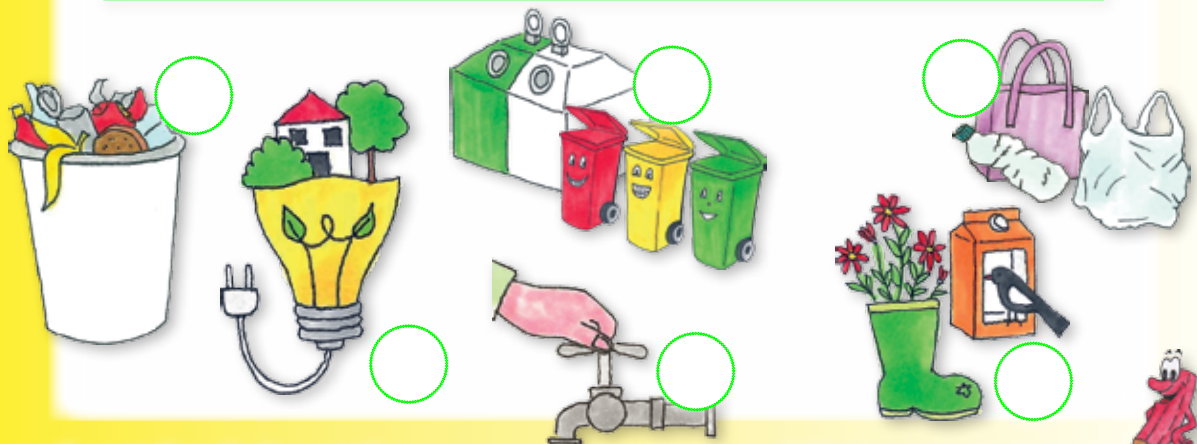
Naša Zemlja je vrlo važna. Ona nam daje zrak, vodu i prirodu.
Nažalost je onečišćenje okoliša sve veće. Ali moremo nešto učiniti!

Zašto/Zač je zaštita okoliša važna? Ako štitimo okoliš, Zemlja ostaje zdrava. Čisti zrak i voda važni su za životinje i biljke.

Što/Ča moremo učiniti? Napiši pravilni broj odgovarajućoj slici!

Svaki mali korak pomaže Zemlji!

- 1 Sortiranje otpatkov:**
Pravilno sortirati papir, plastiku i staklo.
- 2 Manje plastike:**
Koristiti štofske vrićice namjesto plastičnih.
- 3 Šparanje energije:**
Ugasiti svitlo i orudje/spravi kad ih ne koristimo.
- 4 Šparanje vode:**
Zatvarati vodu dok čistimo zube.
- 5 Recikliranje:**
Koristiti i reciklirati staro dugovanje.
- 6 Izbjegavanje otpatkov:**
Kupovati manje jednokratnih dugovanja.

Ovako čuvamo naš okolišni svijet

Povezi pravilno!

Ako vidim papir na tlu,

ja smanjujem
plastične otpatke.

Kada perem zube,

pomažem
prirodi i pčelam.

Umjesto autom,

reći ću mu da to
nije dobro za prirodu.

Prirodi pomažem,

nosim svoju
štofsku vrićicu.

Kada idem u trgovinu,

koristim staklo.

Umjesto plastike,

ja ću je pobrati i baciti
u odgovarajuće tone.

Kad sadim cvijeće,

kad recikliram papir,
plastiku, metal i staklo

Ako u lozi vidim otpatke,

bolje je voziti se
biciklom.

Ako vidim nekoga
da baca otpatke,

ja ću zatvoriti vodu.

Kada koristim
višekratnu flošu,

ja ću ga pobrati
i hititi u tonu za papir.

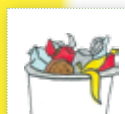

Čuvajmo naš svijet!

Tome: Većkrat čujem, da moramo živiti trajno. Što/Ča to znači?

Mila: Živiti tako, da ne pokvarimo okoliš i da ljudi moru dobro živiti u budućnosti. **Tome:** Aha, okej. A kako to neka funkcionira?

Glej, čitaj i premišljavaj: „**Ili ili?**“ Prekriži pravilnu slovu!

hititi sve otpatke
u jedno vidro

X

U

✓

O

odvajati otpatke
po vrsti

ići piše
u školu

K

Č

voziti autom
u školu

kesice
od plastike

E

O

kesice
od sukna

jisti sadje
iz inozemstva

Ž

L

jisti
domaće sadje

floše
od plastike

M

I

floše
od stakla

ugasiti svitlo
ako nije potrebno

Š

A

dati goriti svitlu
cijeli dan

Čuvamo naš

O

—

—

—

—

—

!

Plastika ili limenka?

Lea hiti limenku od kompota u žutu vriću.

Fabian: „He, Lea. Limenka nije iz plastike!“

Lea: „Ja to znam. U žutu vriću moramo hititi **plastično smetlje i limenke.**“

Fabian: „Onda ću i ja odmah hititi moju dozu fante unutra.“

Lea: „Timo, stop - to ne ide! Glej, na tvojoj dozi je znak, da je ovo **povratna doza**. Oduzmi ju najzad u trgovinu! Dostać ćeš **25 centov** za nju.“ To se Fabianu jako vidi!

Fabian: „Zaistinu? Onda ću doma sve doze s ovim znakom skupljati i odnesti u trgovinu.“

Lea: „Super, i ja. Idemo skupa. A onda ćemo si kupiti sladoled.“

Što/Ča moramo hititi u žutu vriću? _____

Ki/Koji znak je na Fabianovoj dozi? _____

Koliko centov će Fabian dostati u trgovini? _____

Vozila i vozne cijene

8€ odrasli

6€ dica

Koliko moraju ove familije platiti?

1. Familija/Obitelj Martinov:

R.: _____

O.: _____

2. Familija/Obitelj Tallian:

R.: _____

O.: _____

3. Familija/Obitelj Popović:

R.: _____

O.: _____

P
5€

Parkiralište

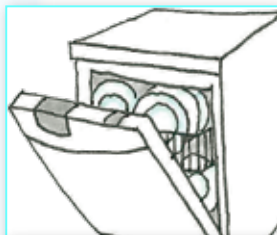
P
6€

7€

Potrošnja vode

prati posudje:
7 l

piti i kuhati:
3 l

prati rublje:
17 l

umivati se i
čistiti zube: 7 l

čistiti stan:
6 l

kupati i tušati se:
37 l

zahod:
40 l

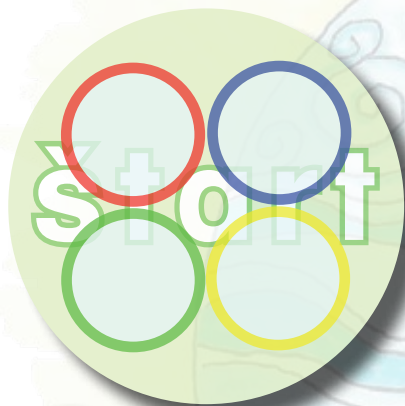
poljivati kitice:
5 l

Koliko vode potroši **jedna peršona**
na dan i na tjedan? **Piši u tabelu!**

	jedan dan	jedan tjedan
prati posudje	7 l	49 l
piti i kuhati	3 l	

Koliko vode potrošu **peršone u tvom stanu** na dan i na tjedan?
Računaj u pisanki!

ostanak
jabuke

lišće

plastična
floša

Smeće, smeće, smeće

Muzika: Michael Roselieb - Tekst: Karl Knor

CD tip: Naš lipi svit – Novogorska dica (HNVŠ 2020)

1. Jur preveć - se hiti - i doma na kraj
banana - košulja - pilo kotno čaj
A floše - i doze - i bjeli papir
i lampuš - i lutke - ležu jur svagdir
Pazi na kraj - tvoj malj raj - ne hiti sve - vas svit očuvaj!

Ref.: Smeće, smeće, smeće! Ojoj svagdir smeće!
Smeće, smeće, smeće! Ojoj svagdir smeće!
Uuuuh - aaaah - uuuh - aaah - smeće!

2. Košare - od smeća - su jur prepune
kotači – pulover - haube iz vune
Stakalje - novine - i računalo
krljače - pregače – mobitel, halo
Pazi na kraj - tvoj malj raj - ne hiti sve - vas svit očuvaj!

Ref.: Smeće, smeće, smeće! Ojoj svagdir smeće!
Smeće, smeće, smeće! Ojoj svagdir smeće!
Uuuuh - aaaah - uuuh - aaah - smeće!

3. Most: Daj nešto reparirat
i većkrat još sanirat
Neka sve hititi nakraj!
Daj nešto reparirat
i većkrat još sanirat
misli i većput na tvoj kraj!

Puding od čokolada (danas vegan)

Mali „Medo“ ljubi puding od čokolada.
Danas smi kuhati sa svojom mamom.

Dodaci - Medo prava:

- 1 lončić, kuhaču ili metlicu,
- posudu za mirenje, 3 staklene zdjelice.
- 250 ml mandulovo mliko (Mandelmilch)
- 250 ml zobeno mliko (Haferdrink)
- 3 male žlice cukora
- 1-2 rebra čokolada za kuhanje
- 1 vrićicu praška za puding
- bananu i borovnice (za dekoraciju)

Medo djela ovako:

1. Medo miri u posudi za mirenje 250 ml mandulovog i 250 ml zobenog mlika. Skoro cijelo mliko ulje u lončić.
2. Što/Ča ostane u posudi, miša s praškom za puding i cukrom dokle je kremasto (puđing-krem).
3. Mliko u lončiću stepli, dokle ne kipi. Čokoladu za kuhanje stavi u mliko i stalno miša dokle se rastali.
4. Onda stavi puđing-krem u vruću tekućinu i friško i dobro pomiša.
5. Medo ulije skuhani puđing u staklene zdjelice.

Dokle se puđing ohladi čitaju mama i Medo novo izdanje „moj novi minimulti“.

Sidharta Gautama - Budizam

Budizam sliši med vjere, ke/koje su na svitu jako proširene. Početak ove vjere moremo najti u današnjoj Indiji prije 2.500 ljet. Korenje ima u Hinduizmu. Danas živi puno pripadnikov ove vjere u Tibetu, Thailandu, Sri Lanki, Koreji, Kini i Japanu. Ali i u Sjevernoj Americi i u Europi se sve već ljudi pridružuje ovomu putu.

Utemeljitelj je bio Sidharta Gautama, on je bio princ. Čuda ljet je poznavao samo život u luksuzu, jer je živio samo u palači. Nije znao ni za bolest, ni starost ni smrt.

U starosti od 29 ljet ostavio je svoju palaču i je po prvi put bio konfrontiran s pravim životom. Onda je upoznao da je cijeli život trpljenje. Htio je znati što je uzrok za trpljenje i je iskao mogućnost kako bi človik mogao uiti trpljenju. Tako je postao rednovnikom. Čuda se je postio i meditirao dokle je došao do rasvićenja. Svoja značajna spoznanja je učio i druge. Od onda slijedi čuda ljudi ov put vjere.

Centralni elemenat je meditacija. Važno je, da se u meditaciji koncentrira samo na jednu stvar i se ne da odvnuti. Interesantno za znati je, da Budizam ne pozna Boga niti život po smrti, kot ga mi kršćani poznamo. Buda nije Bog, ki/koji je kot Jezuš otkupio svit, nego učitelj na životnom putu. Budisti vjeruju da se preporodu.

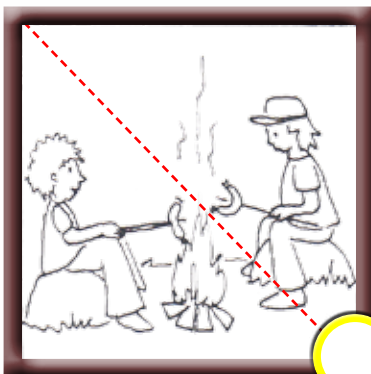
Što/Ča imamo zajedno je da smo protiv umaranja, kradenja i za ljubav i sućut prema našim bližnjim. Za razliku od drugih vjerov se je Budizam zvećega proširio mirno i je tolerantna religija, ka/koja akceptira sve mogućnosti žitka.

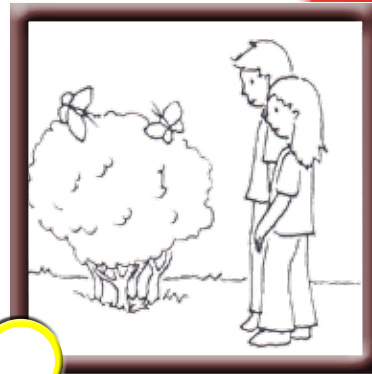
Ovako se ponašam u lozi/šumi!

Pročitaj rečenice, išči odgovarajuću sliku i napiši broj!

Pofarбай slike tvojimi najdražimi farbami!

1. Ne larmati!
2. Nikada ne
nažgati oganj!
3. Otpatki ne smu
ostati u lozi/šumi!

4. Uvijek ostati
na putu!

5. Ne prestrašiti
živine!

6. Kite se nesmu
lamati!

7. Pobiraj samo
jagode i vrganje,
ke/koje
poznaš točno!

k: uvid u jezik
razumiti točno ponašanje u lozi/šumi/gori

minimulti novi moj

Nogomet

Jedan od najpopularnijih vrsta športa u našoj krajini je nogomet. Čuda dice, osebujno dičaki, ali i sve već divičić se trenira u naraštaju, a znameniti nogometaši kot Alaba ili Ronaldo su im pretkupi.

Ali znaš kako se je razvio nogomet?

Povijest nogometa

Povijest suvremenoga nogometa počinje sredinom 19. stoljeća u engleski javni škola. Sini bogatih obitelji su se u školi igrali labdom. Da se dojde do labde, je onda bilo sve dozvoljeno – ritanje, penjivanje, tučenje. Zato su učitelji počeli sastavljati pravila.

Ali svaka škola je imala svoja posebna pravila. Razlike su bile tako velike da su neke škole dopustile korištenje ruke, a neke ne. Kasnije su se razvile dvi vrste športa: ragbi i nogomet.

1863. ljeta je Engleski nogometni savez sastavio prvi skup pravil kih su se svi klubi morali držati. A kad se je počela i djelatna klasa igrati nogomet, su se utemeljili profesionalni klubi. Počeli su prodavati ulaznice za utakmice. Vrijeda je nogomet postao šport na profesionalnoj razini. Od onda se je počeo širiti po cijelom otoku, po europskom kontinentu i dalje.

1871. ljeta je bila prva oficijelna međunarodna utakmica između Engleske i Škotske. 1902. se je u Beču odigrala jedna od prvih utakmic izvan Velike Britanije. Igrala se je Austrija protiv Ugarske.

1904. ljeta se je osnovala svitska nogometna federacija FIFA ka je organizirala posebna svitska prvenstva za nogomet. Prvo svitsko prvenstvo je bilo 1930. ljeta u Urugvaju. Od onda se održava svako četvrto ljetu. Samo 1942. i 1946. nije bilo svitskoga prvenstva zbog Drugoga svitskoga boja.

Od 1991. ljeta se organizira svitsko prvenstvo u nogometu i za žene.

pravila – Regeln // **djelatna klasa** – Arbeiterklasse
ulaznica – Eintrittskarte // **međunarodni** – international
utakmica – Wettkampf // **svitsko prvenstvo** – Weltmeisterschaft

!eqavao

Koliko si si zapametio / zapametila?

Nogomet se počne razvijati sredinom 19. stoljeća u engleski javni škola.	J	A
Najprije su se samo dičaki iz siromašnih obitelji igrali nogomet.	D	E
Zato kad su pri nogometu bili jako divlji, su učitelji počeli sastavljati pravila.	D	O
Svaka škola je imala svoja posebna pravila. Razlike su bile tako velike da su neke škole dopustile korištenje ruke, a neke ne.	A	N
Kasnije su se razvile tri vrsti športa: ragbi, nogomet i odbojka.	Ć	N
Kad se je počela i djelatna klasa igrati nogomet, su se utemeljili profesionalni klubovi.	A	T
1963. ljeta je Engleski nogometni savez sastavio prvi skup pravila kojih su se svi klubovi morali držati.	S	E
Vrijeda je nogomet postao šport na profesionalnoj razini i se počeo širiti po cijelom otoku, po europskom kontinentu i dalje.	S	M
1871. ljeta je bila prva oficijelna međunarodna utakmica izmed Engleske i Irske.	R	T
1902. se je u Beču odigrala jedna od prvih utakmica izvan Velike Britanije. Igrala se je Austrija protiv Hrvatske.	A	E
FIFA organizira svjetska prvenstva koja se održavaju svako četvrto ljeto. Prvo svjetsko prvenstvo je bilo 1930. ljeta.	R	I
1940. i 1944. nije bilo svetskoga prvenstva zbog Drugoga svetskoga boja.	O	A
Od 1991. ljeta se organizira svjetsko prvenstvo u nogometu i za djevojke.	M	C

Puno Dvojezične svidnje škole Veliki Borištok

Rješenje: Ako igrač napravi prekršaj u kaznenom prostoru, onda sudac zvećega odluči da protivnik smi striljiti _ _ _ _ _ .

Dodili hrvatski naziv!

napadač – vratar – branič – sudac – protivnik
trener – momčad – pomoćni sudac

Stürmer - _____ Verteidiger - _____
Gegner - _____ Mannschaft - _____
Tormann - _____ Schiedsrichter - _____
Linienrichter - _____ Trainer - _____

Ku kartu more sudac pokazati pri utakmici? Zaokruži!

... žutu kartu. ... zelnu kartu. ... plavu kartu. ... črljenu kartu.

Poznaš ove izraze? Dodili je!

gol – jedanaesterac – udarac iz kuta – početni udarac
slobodan udarac – ubacivanje

Anstoß - _____ Elfmeter - _____
Tor - _____ Freistoß - _____
Einwurf - _____ Eckball / Korner - _____

Za nogomet postoju različna prvenstva! Poveži!

protulično prvenstvo ☐ Weltmeisterschaft
jesensko prvenstvo ☐ Frühjahrsmeisterschaft
svitsko prvenstvo ☐ Herbstmeisterschaft

Rješenje: Sudac more pokazati pri utakmici žutu ili črljenu kartu.

Rješenje: Anstoß – početni udarac, Elfmeter – jedanaesterac,
Tor – gol, Freistoß – slobodan udarac, Einwurf – ubacivanje,
Eckball / Korner – udarac iz kuta

Rješenje: protulično prvenstvo – Frühjahrsmeisterschaft,
jesensko prvenstvo – Herbstmeisterschaft,
svitsko prvenstvo – Weltmeisterschaft

Razgovarajte u razredu!

Se igraš nogomet? Se zanimaš za nogomet? Gledaš utakmice? Se u obitelji negdo zanima za nogomet? Si jur vidio/vidila utakmicu u štabionu?

Ča/Što sve vidiš na slici? Zaokruži!

dres	sandale	jupa	nogometne cipele	reket
kitice	nogometna labda	medalja	čizme	pokal
stablo	labda za tenis	sokni	košulja	štabion

Izaberi si najlipše farbe i pomoljaj sliku!

Pinos Dvojezične svidnje škole Veliki Bovišof

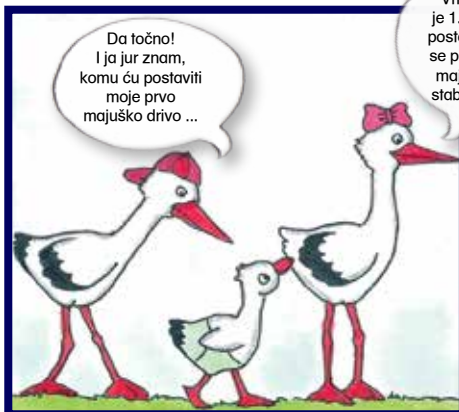
Naš mali štrok/Naša mala roda/gola

Majuško stablo

Moja sestra
Lipotica je jur
puno zrasla.
Pogledaj kako je
jur velik!

Da točno!
I ja jur znam,
komu ću postaviti
moje prvo
majuško drvo ...

Vrijeda
je 1. maj i
postavljaju
se po selu
majuška
stabalja ...

Zasukat ću si
rukave i hajde
na posao ...

Joj,
kako lipo
majuško stablo!!

... mojoj najsladjoj,
najlipšoj i najdražjoj
osobi na ovom svijtu ...
za moju ljubljenu ...
LIPOTICU!

Pazimo na prirodu

Memo i tata nastavu nove tone za smetlje.

Črljena tona je za papir.

Kafecka tona je za bio smetlje.

Črna tona je za ostalo smetlje.

A **žuta vrića** je za plastiku i limene doze.

Tako svi pazu na našu prirodu.

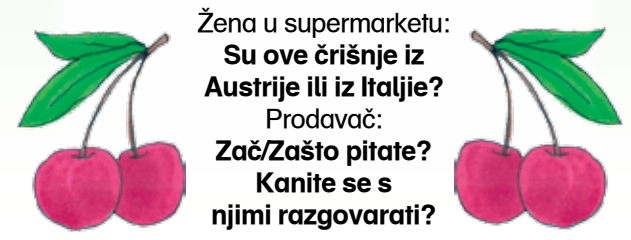
Smišice na koncu

Učiteljica:
**Zač/Zašto je
mliko masno?**
Marijo:
**Da ne cvili pre glasno,
kad dojiš kravu!**

Mali brat:
Imaju jagode noge?
Mama:
Ne, jagode nimaju noge!
Brat:
Onda sam sada pojio bubamaru!

Žena u supermarketu:
**Su ove črišnje iz
Austrije ili iz Italije?**
Prodavač:
Zač/Zašto pitate?
**Kanite se s
njimi razgovarati?**

Kazalo

Biti pažljiv/a u lozi2
Otpatki po vrsti 3
Kako dica čuvaju klimu 4
Moja južina 5
Zajedno za Zemlju! 6
Ovako čuvam naš okolišni svijet7
Čuvajmo nas svijet!8
Plastika ili limenka? 9
Vozila i vozne cijene10
Potrošnja vode 11
Igra kockom - Otpatki 12
Igra kockom - Otpatki 13
Smeće, smeće, smeće 14
Puding od čokolade (danas vegan) 15
Sidharta Gautama - Budizam16
Ovako se ponašam u lozi/šumi/lugu! 17
Nogomet18
Koliko si si zapameti / zapametila?19
Dodili hrvatski naziv!20
Razgovarajte u razredu! 21
Naš mali štok/Naša mala roda/gola 22
Pazimo na prirodu 23
Smišice na koncu 24

Vlasnik i izdavač / Medieninhaber und Herausgeber: © 2026. HNVŠ
Narodna visoka škola gradišćanskih Hrvatov - <http://www.vhs-croaties.at>
VHS der bgld. Kroatien, 7000 Eisenstadt, Marktstraße 3, Technologiezentrum

Odgovorno uredništvo: Bencsics Alexandra, Bunyai Stefan, Heisinger Elvira, Imre Manuela, Kulovits Marina, Marlovits Heidemarie, Omischl Martin, Radakovits Stefanie, Sagmeister-Koch Juliane, Schweiger Petar, Tallian Dominik, Varga Marlen

Lektorica: Zrinka Reiter-Kinda, **Koordinatorica:** Karin Vukman-Artner
Ilustracije: Jasmine Gabriel - **Layout i slog:** Štefan Bunyai

Opog minimulti digital: <https://minimulti.bildungsserver.com>

Poštanski ured ishadjanja: 7000 Željezno, **Tiskara:** Wograndl Druck, 7210 Matrštof
Izjava polag Zakona o mediji: „*moj novi minimulti*“ je časopis za školare/školariče u Gradišću.

Erklärung gemäß Mediengesetz: „*moj novi minimulti*“ ist eine Zeitschrift für Schüler:innen im Burgenland, verfasst in kroatischer Sprache. Gefördert vom **Bundeskanzleramt** aus Mitteln der Volksgruppenförderung.

